

De academische opleidingsschool Passie voor Leren startte in 2007 en is geaccrediteerd. Partners zijn Scholengroep Rijk van Nijmegen, Udens College, Hogeschool Arnhem en Nijmegen (Instituut voor Leraar en School, HAN Masterprogramma's en ALO) en de Radboud Docenten Academie. De opleidingsschool wil het leren bevorderen van leraren in opleiding, startende én ervaren leraren, werkplekbegeleiders, opleiders en leidinggevendenden. Focus hierbij is de ontwikkeling van de professionele identiteit, de onderzoekende houding en het onderzoekend handelen.

Opleidingsschool Passie voor Leren maakt tool voor kwaliteitsontwikkeling

'Het gaat erom dat we blijven leren en groeien'

Tekst: Marijke Nijboer

De opleidingsschool Passie voor Leren vindt het belangrijk dat alle betrokkenen hun professionele identiteit en onderzoekende houding verder blijven ontwikkelen. Kernwaarden daarbij zijn authenticiteit, ontwikkelingsgerichtheid en verbondenheid. Met het oog daarop heeft de opleidingsschool verschillende tools en programma's ontwikkeld. Nieuwste aanwinst in de gereedschapskist is de tool voor kwaliteitsontwikkeling (zie kader achterkant).

"Deze tool geeft inzicht in wat samen opleiden is", vertelt Carla Reijnierse, programmaleider van de opleidingsschool. "Hij zorgt voor breder commitment, van directie tot student. Je krijgt zicht op wat je al doet, wat sterke punten zijn en wat nog verder kan worden ontwikkeld." Eens per jaar zullen de betrokken scholen de tool toepassen. Nieuwe scholen die willen aansluiten bij de opleidingsschool doen hieraan mee. Dit maakt onderdeel uit van het uitbreidingsprotocol. Zo ontstaat er inzicht in hun sterke- en aandachtspunten en worden de nieuwe scholen meteen meegenomen in gezamenlijke beelden van het samen opleiden. Passie voor Leren is een opleidingsschool met diversiteit, zegt Reijnierse.

Kennismaken, -nemen en -delen

Myrte Legemaate

“Wij geven ruimte aan de eigen identiteiten van de verschillende scholen. Tegelijk hebben we wel geïnvesteerd in een sterke gezamenlijke visie. We willen met studenten werken zoals we werken met leraren en leerlingen. En de eigenheid van de leeromgeving inzetten.” Myrte Legemaate, promovendus en senior adviseur kwaliteitsontwikkeling bij het Instituut voor Leraar en School van de HAN: “Met behulp van de tool stimuleren we het gesprek over en inzicht in die eigenheid van de scholen. De werkvormen in de tool helpen om dit inzichtelijk te maken en samen vervolgstappen te verkennen.”

Samenbindend

De tool wordt toegepast op partnerscholen in multidisciplinaire groepen, waarin ook studenten zitten. Per thema krijgen de groepen een doe-opdracht, bijvoorbeeld: teken eens met wie jij communiceert over samen opleiden. De individuen bespreken hun antwoorden met elkaar. Daarna gaan ze aan de slag met een reflectiekaart. Legemaate: “Deze kaarten brengen onafhankelijke kennis in. Ze geven niet aan hoe het moet, maar welke richting je op kunt denken.” Daarbij wordt uitgegaan van verschillende scenario’s van ontwikkeling, gebaseerd op inzichten vanuit organisatieontwikkeling en onderwijsinnovaties. “We willen mensen kietelen naar het volgende scenario. Ze gaan nadenken over hoe dat er voor hen zou kunnen uitzien, en dan gaat het stromen.”

‘Prettige stok achter de deur’

Mensen ontdekken zelf in welk scenario ze zitten. De opleidingsschool vermijdt daarbij waardeoordelen. Reijnierse: “Elk scenario heeft sterke punten. Het gaat erom dat we blijven leren en groeien. De tool maakt onderdeel uit van een kwaliteitsproces, net als de vervolgesprekken die ik op de scholen heb met schoolopleider, directievertegenwoordiger en onderzoekscoördinator. Ik hoor dat men dit

proces ervaart als een prettige stok achter de deur.” Legemaate: “We werken bewust niet met ‘stoplichtjes’ die aangeven wat ‘goed’ en ‘fout’ is. Werken met een afvinklijst lijkt handig, maar dan raakt al snel uit beeld waarom je doet wat je doet. Zo creëer je geen eigenaarschap. We verkennen samen wat er nog moet worden ontwikkeld. De scenario’s geven ons taal, ook om het op het opleidingsinstituut over samen opleiden te hebben.” Reijnierse: “Met behulp van de scenario’s maken we het proces adaptief. Een school die net begint met samen opleiden heeft andere beelden en taal dan een school die al langer actief is binnen de opleidingsschool.”

De nieuwe tool helpt ook scholen die al lang in de opleidingsschool participeren, om scherp te blijven en zich verder te ontwikkelen. Legemaate: “Bij de oudere opleidingsscholen is inmiddels de derde of vierde ‘generatie’ docenten betrokken. Het is goed om met die collega’s in gesprek te gaan over waarom we samen doen wat we doen en waar we heen willen. Dat blijkt niet iedereen altijd even scherp te hebben.” Voor de zittende partners heeft de tool een samenbindend effect: deze stimuleert de dialoog en gezamenlijke betekenisgeving.

Een rijke schakering van contexten

Een aanleiding voor het ontwikkelen van de tool voor kwaliteitsontwikkeling was het vertrek van een partnerschool wegens een fusie. Reijnierse: “We willen een nog rijkere schakering van contexten, voor de studenten en voor de huidige scholen. Een nieuwe partner kietelt je in je eigen denkwijze en aannames.” Er zijn momenteel drie kandidaat-partners. Als zij aansluiten, maken alle vo-scholen in Nijmegen deel uit van een opleidingsschool. Passie voor Leren heeft een protocol ontwikkeld voor uitbreiding. Eén van de eerste stappen is het uitvoeren van een zelfevaluatie met behulp van de tool. Na elke stap van het protocol wordt besproken: gaan we samen verder? Reijnierse: “Gaandeweg krijgt de school een steeds duidelijker

Carla Reijnierse

Kennismaken, -nemen en -delen

Passie voor Leren heeft een tool voor zelfevaluatie ontwikkeld. Het geeft partners binnen de opleidingsschool inzicht in de kwaliteit van samen opleiden en draagt bij aan de dialoog en gezamenlijke betekenisgeving. De tool heeft een adaptief karakter en sluit daarmee aan bij de fase van ontwikkeling van de school. Multidisciplinaire groepen, van student tot directievertegenwoordiger, gaan aan de slag met doe-opdrachten. Op deze wijze wordt ter plekke een concreet beeld gecreëerd van hoe er gewerkt wordt. Door het aanreiken van reflectiekaarten worden betrokkenen uitgedaagd om zich naar de volgende fase te ontwikkelen.

De tool is opgedeeld in een drietal thema's:

- Visie en leiderschap (Visie; Gespreid leiderschap)
- Kwaliteit en professionalisering (Professionalisering en professionele ontwikkeling; Kwaliteitsontwikkeling)
- Leren en Leeromgeving (Theorie, persoon en praktijk: onderzoekende houding en handelen; Rijke leeromgeving; Coachen en feedback; Regie op leren; Beoordelen)

beeld van wat samen opleiden inhoudt." Twee van de drie kandidaat-partners draaien al zoveel mogelijk mee. "De gretigheid is er aan beide kanten", zegt Reijnierse.

Reijnierse: "De tijdgeest is veranderd. We werken inmiddels anders met leerlingen en willen ook anders samen opleiden. We geven leerlingen nu bijvoorbeeld meer zelfregie en maatwerk. Dat wil je ook voor je studenten en organisatie. Daarbij past dat je je eigen context specifiek inzet. Het samen opleiden zal zich met de tijd blijven ontwikkelen." Iedere school doet goede dingen in het samen opleiden, zegt zij. "De focus ligt op wat nog beter kan. We verwachten dat iedere school blijft groeien, ongeacht waar deze staat. Het is mooi om te zien dat alle deelnemers na de zelfevaluatie weer enthousiast vertrekken."

De tool voor kwaliteitsontwikkeling is volgens de makers overal inzetbaar, zonder veel aanpassing. Binnenkort kan de tool via www.passievoorleren.eu

worden aangevraagd. Reijnierse: "Wij hebben onze eigen thema's een plek gegeven. Dat kunnen andere opleidingsscholen ook doen. Ik zou er graag een open source van maken, zodat we van elkaar kunnen leren."

Tips van opleidingsschool Passie voor Leren:

- Zet dialoog in voor gezamenlijke betekenisgeving.
- Werk multidisciplinair samen. Betrek alle lagen en spelers bij betekenisgeving en uitvoering. Dit vergroot draagvlak en eigenaarschap.
- Je instrumenten staan niet op zich; ze zijn onderdeel van een systematische aanpak.
- Vermijd bureaucratie. Scholen die bij een opleidingsschool willen aansluiten, klagen daarover. In ons uitbreidingsprotocol proberen we dat te vermijden. Wij toetsen gedurende dat proces of aansluiting voor beide partijen waarde toevoegt. Nieuwe partners voelen zich serieus genomen.
- Wees helder in je verwachtingen en werk vanuit vertrouwen. Dat maakt bureaucratie ook minder nodig.

Het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren is een initiatief van de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad en de lerarenopleidingen

www.platformsamenoopleiden.nl